

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Petri Leurenii Societatis Jesu, SS. Theologiæ
Doctoris, & SS. Canonum Professoris Vicarius Episcopalis,
Sive Tractatus Quaternarius Per Quæstiones & Responsa
Canonica Deductus**

Leuren, Peter

Coloniae Agrippinae, 1708

489. An exequi possit ultimas voluntates, eásque mutare, cogere item executores ad exequendum, reddendásque rationes de facta executione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74203)

major & obed. n. 70. Laym. in c. cum olim. tit. eod. n. 13. Generaliter enim loquendo non prohibetur Capitulum causas graves, & arduas cognoscere; cum talis generalis, & absoluta prohibitio Capitulo facta non reperitur. Laym. & Pirh. *ll. cit.* Et in specie posse Capitulum de causis criminalibus, & adhuc magis in specie de causa hæresis (quæ inter causas graves & arduas reputantur) cognoscere, dictum est supra.

2. Resp. ad secundum: Sic quoque de causis matrimonialibus (quæ & ipsa inter causas arduas & graves reputantur. *c. 1. de consang. Sbroz. de potest. Vicar. l. 2. q. 23. num. 10. & 18.*) cognoscere potest. Laym. Pirh. *ll. cit.* Dian. p. 8. tr. 4. resol. 22. Barbof. *loc. cit. n. 102.* citans Pavin. *de potest. Capit. sed. vac. g. 5.* Covar. *de spons. p. 2. c. 8. §. 12. n. 1.* Porro hæc intelligenda de causis matrimonialibus ex ordinaria jurisdictione; non verò, si causa quædam matrimonialis specialiter delegata fuisset Episcopo aut ejus Vicario, monet Barbof. *loc. cit. ex Riccio.* Dum itaque Tridentinum *sess. 24. c. 20.* ait: *causam matrimonialibus & criminalibus Episcopi tantum examini relinquuntur*; excluduntur solum Prælati inferiores, non verò Capitulum. Barbof. Dian. *ll. cit.* juxta dicta à nobis supra.

3. Resp. tertio: Causas tamen arduas intelligendo per eas illa, quæ valde ardua sunt, & secundum consuetudinem Ecclesiæ solis Prælati, seu capitibus Ecclesiarum competere censentur; expedire (quod aliud est, quam cognoscere) nequit, nisi necessitate cogente. Pirh. Laym. *ll. cit.* Talia sunt visitare, synodum cogere &c. de quibus in specie infra.

Questio 487. Num Capitulum sede vacante possit assistere matrimonio, alterve dare licentiam assistendi.

R Esp. affirmativè. Barbof. *loc. cit. n. 36.* citans Sanch. *de matrim. l. 3. d. 28. n. 3.* Cóninck. *de sacramentis & cens. tom. 2. d. 27. n. 17.* & seipsum *de potest. Episc. p. 2. alleg. 32. n. 132.* Dian. *loc. cit. resol. 49.* ubi ait, sub nomine Ordinarii, qui & assistere, & assistendi licentiam dare potest in *c. 1. sess. 24. Concil. Trid. comprehenditur Capitulum sede vacante, & ejus Vicarius generalis*; cum in omni jurisdictione ordinaria succedat Episcopo; & ita docet Gurtier. *de matrim. c. 66. n. 5. & 13.* Pontius *de matrim. l. 5. c. 10. n. 4.* Bossius *c. 4. §. 21. n. 59.*

Questio 488. An Capitulum sede vacante cognoscere possit causas feudales, & infeudare?

1. R Esp. negativè. Sbroz. *de off. Vicar. l. 2. q. 12. §. n. 4.* citans Pavin. *q. 7. n. 8.* ubi expressè Capitulum sede vacante non succedit in jure cognoscendi causas feudales. Azor. *l. 3. c. 39. q. 2.* ubi: Capitulum minimè cognoscere valet de causis feudilibus, de quibus cognoscere non posset, si viveret Episcopus. Hinc etiam est, quòd nequeat facere novas investituras, aut veteres renovare, aut fidelitatis juramentum à feudatariis recipere, ut Host. Abb. Innoc. *in c. nihil. de elect.* Idem tradit Pirh. *loc. cit. n. 52.* ubi: Capitulum Cathedrale sede vacante non succedit in jurisdictione feudali; ideòq; controversià ortà de feudo spectante ad solum Episcopum, eòque si aperiatur devolvendo ad mensam episcopalem, non potest de eo cognoscere Capitulum. *c. verum. de foro compet. juxta gl. v. mota questio*; quia in iis, quæ Episcopo jure speciali & ex-

traordinario competunt, non succedit Capitulum.

2. Secus est, si feudum ad Episcopum, & simul ad Capitulum spectaret; tunc enim Capitulum sede vacante de eo cognoscere, & infeudare potest, nempe si ex consuetudine feudum iterum conferri soleat. Pirh. *loc. cit.* citans Jo. And. *in cit. c. verum. num. 9.* Abb. *num. 8.* Laym. *de jurisd. ordin. concl. 89.* Quòd si verò feudum ad solum Capitulum spectaret, super hoc cognoscere & investire posset, etiam sede plenà; & sine Episcopi consensu. Pirh. *ibid.* citans Rosenthal. *tract. de feudis. c. 4. concl. 26. num. 2.*

Quest. 489. An Capitulum sede vacante exequi possit ultimas voluntates, easque mutare, cogere item executores testamentorum ad exequendum, reddendâsque rationes de facta piarum voluntatum executione?

1. R Esp. ad primum: potest exequi ultimas defunctorum voluntates, quatenus jure ordinario competebar Episcopo. Dian. *loc. cit. resol. 24.* Pirh. *n. 47.* Azor. *l. 3. c. 39. q. 6.* Barbof. *loc. cit. n. 76.* citans Molin. *ubi supra.* Pavin. *de potest. Capit. sed. vac. p. 2. q. 7.* Quarant. *v. Capit. sed. vac. Zerol. in pr. p. 2. v. Capit. §. 6.* Covar. *in c. Ioannes. de testam. n. 2.* Navar. &c. Sic itaque poterit pauperes eligere, in quos hæreditas in hunc usum relicta distribuat, ubi nulli curatores, vel executores ultimæ voluntatis sunt dati; vel si dari, eam non curent exequi. Dian. Azor. *loc. cit.* citantes Calder. *conf. 20. de testam. Pavin. ubi ante.* Item poterit diem executionis prorogare. Dian. Azor. *ll. cit.* citantes Dominic. *in addit. ad Consilia. Calder. conf. 3. de off.* In executione tamen testamentorum speciali jure competente Episcopo non succedit Capitulum sede vacante. Barbof. *loc. cit.* citans Pavin. *p. 2. q. 7.* Azevedo. *conf. 11. num. 9.* Rationem dabimus Respons. seq.

2. Resp. ad secundum: Potest commutare ultimas voluntates in casibus, in quibus de jure communi id potest Episcopus. Dian. *loc. cit. resol. 34.* citans Molin. *ubi ante. n. 5.* Monetam *de commutatione ultimar. volunt. c. 5. n. 477. cum seq.* Barbof. *loc. cit. n. 101.* citans insuper Cuch. *Instit. major. l. 3. tit. 9. n. 82.* dubitari enim nequit, quin commutatio ultimæ voluntatis sit actus jurisdictionis episcopalis. Dian. *loc. cit.* Secus iterum est, si non succedit Capitulum in commissionibus commutationis ultimarum voluntatum quæ sunt Episcopo in casibus, in quibus jure ordinario non posset Episcopus commutare. Dian. *loc. cit.* citans Molin. & Monet. *ubi ante.* Tum quia, quæ jure speciali delegato competeant Episcopo, non transeunt in Capitulum. Et sic speciales commissiones factas Episcopo non transeunt in Capitulum sede vacante, sed in successorem, si factæ sunt sub nomine Dignitatis, est textus in *c. quoniam Abbas. de off. deleg. 1. Si verò factæ sunt sub nomine personæ, expirant cum personâ; eò quòd jam deficiat subiectum, cui inhæret commissio, ut DD. *in cit. c. quoniam Abbas.* & Sanch. *de matrim. l. 8. d. 27. n. 2.* Ita ferè Dian. *loc. cit.**

3. Resp. ad tertium: Succedit Capitulum in potestate compellendi executores testamentorum ad ea exequenda intra annum, & ipsis negligentibus ad executionem illorum, juxta *c. tua. & c. Ioannes. de testam.* Spectat enim hoc ipsum ad jurisdictionem Episcopi ordinariam. Dian. *loc. cit. resol.*

resol. 24. citans Meroll. tom. 3. d. 7. c. 7. dub. 1. n. 36. Pith. n. 27. Fagn. in cit. c. 10.annes. n. 8. qui etiam n. 7. notat, officium compellendi executores testamentarios non tantum spectare ad Episcopum, sed etiam ad inferiorem Prælatum, habentem jurisdictionem quasi episcopalem; cum talis in iis, quæ jurisdictionis sunt, veniat nomine Diacesani, in gl. in Clem. 1. de foro compet. v. Diacesanis, quam ibi sequitur Imol. n. 38. Vitalin. n. 5. Abb. n. 15. Unde jam etiam inferit, competere dictam potestatem eorum Capitulis prælaturæ vacante.

4. Respond. ad quartum: Succedit similiter in compellendis, etiam religiosis piarum voluntatum Executoribus ad reddendas rationes executionis. Barbof. loc. cit. n. 77. citans Quarant. v. Capit. sed. vac. Dian. loc. cit. resol. 24. Azor. l. 3. c. 39. q. 6. Pith. loc. cit.

Quæstio 490. An Capitulum sede vacante exigere possit rationes ab Administratoribus piorum locorum?

Resp. affirmativè. Barbof. loc. cit. n. 78. citans Quarant. v. Capit. sed. vac. vers. 7. Zerol. in pr. Episc. p. 1. v. Capit. §. 9.

Quæstio 491. An adire possit hereditatem ecclesie legatam?

Resp. affirmativè. Azor. loc. cit. q. 6. Quam tamen si Episcopus successor damnosam ecclesie repererit; beneficio restitutionis in integrum repudiare potest. Azor. ibid. ubi etiam ait, pari modo posse Capitulum transigere; & compromissum facere; & citat pro his Pavin. p. 2. q. 7. n. 18.

Quæstio 492. An Capitulum sede vacante autorizare possit alienationem bonorum ecclesie inferioris?

Resp. affirmativè. Quia Capitulum hoc casu non alienat propriè, sed interponit auctoritatem Ecclesie ex legitima causâ alienanti, quod jurisdictionis est, & sæpe necessarium. Azor. loc. cit. 37. q. 14. citans Molin. de iust. tract. 5. d. 11. num. 15. Pavin. p. 2. q. 8. Feder. de Sen. de permur. benef. tit. de de velut. n. 104. Pith. loc. cit. n. 51. citans Abb. in c. cum olim. q. 3. Ventrigl. tom. 2. annor. 15. §. 1. n. 27. citans Meroll. Theol. mor. tom. 3. d. 7. n. 162. & seq. Prosper de S. August. addit. ad Quar. in sum. Bullar. v. Capit. sed. vac. Intelligenda tamen hæc sunt de casu, in quo Episcopus poterat dictam alienationem autorizare, ut expressè Ventrigl. & Azor.

Quæstio 493. An Capitulum sede vacante alienare possit bona ecclesie propria vacantis?

Resp. Capitalium non succedit in iure alienandi bona ipsius ecclesie vacantis. Ventrigl. loc. cit. Pith. loc. cit. ubi: Capitulum Cathedralis sede vacante non potest donare jura episcopatus, seu bona ecclesie vacantis, sive immobilia, sive mobilia pretiosa, qua servando servari possunt. Fagn. in c. his qua. de major. & obed. num. 58. & in c. novit. ne sede vac. num. 23. Azor. loc. cit. q. 13. Dian. loc. cit. resol. 38. citans Baunium Theol. moral. tom. 1. tract. 11. q. 27. ac remittens ad Mol. tract. 5. d. 11. n. 15. & Meroll. tom. 3. d. 7. c. 7. dub. 17. per tot. Imò caret omni potestate mutandi statum Ecclesie, & exequendi, quidquid futuro Episcopo

R. Leuren. Tract. III. De Capit. sed. vac.

præjudicium generare potest. Ventrigl. loc. cit. juxta c. 1. & ult. ne sede vac. Quod si tamen alienatio esset in utilitatem ecclesie, posse tunc eam facere Capitulum, ait Azor. pro quo citat Pavin. p. 1. q. 6. n. 11. & 12. Butr. & Abb. in c. 1. ne sede vac. Sed dandum tunc defensorem ecclesie, & præmissio tractatu, & cum cogitione cause tunc faciendam alienationem; pro quo citat Redoan. tr. de reb. eccl. non alien. tit. quæ sit sede vac. Verumtamen etiam si magna urgeret necessitas, adhuc non posse fieri alienationem, tenent Gl. in c. novit. ne sed. vac. v. sede vac. Vincent. in c. ad abolendam. de heres. Archid. in c. precaria. 12. q. 2. n. 2. Prapof. ibid. n. 1. Bellam. circa medium. apud Fagn. loc. ult. cit. n. 24. hanc reddentes rationem: quòd cum ecclesia comparetur pupillo, & fruatur jure minoris. c. 1. & c. ad dicit. de in integ. res. Sicut pupillus nihil alienare potest sine auctoritate Tutoris. l. 1. & 2. c. de auctor. praestand. ita nec ecclesia, dum caret pastore, alienare potest sine consensu Episcopi (intelligi dum est ecclesia inferior) sicut nec dubium est, ecclesiam cathedralem viduatam Episcopo de consensu Papæ urgente necessitate posse alienare. Quòd etiam facit, quod habet Fagn. loc. cit. n. 28. quòd, dum ecclesia panormitana fuit Archiepiscopo suo viduata, minimè licuit Capitulo, aut Clero consentite impositioni gabellarum in præjudicium Archiepiscopatûs, non obstante, quòd nova impositio gabellarum facta fuerit ad relevandas communes Cleri, & populi necessitates, ex quo laicorum facultates non supererunt; quoniam præter hæc duo requiritur etiam consensus Archiepiscopi cum Clero juxta c. non minus. & c. adversus. de immunit. Eccl. Quare cum sede vacante deficiat consensus Archiepiscopi, nihil prodest communis necessitas, & laicorum inopia; Facit quoque hæc cit. v. novit. ne sede vac. in cujus casu Monachi petentes dissolvi unionem, quæ monasterium erat Bathoniensi Episcopo unitum, pro causa adducentes; quia per hoc poterat subvenirî ruina ecclesie, eos nihilominus Papa, quia ecclesia bathoniensis vacabat, & non erat, qui jus episcopale defenderet, noluit exaudire; sed preces eorum distulit, usquò dum dicta sedes iterum esset plena.

2. Quod si tamen ingrueret casus maximæ necessitatis, exigentis tantam celeritatem, ut nequè alienatio differri posset ad futurum successorem, neque pro alienandi licentia recurri posset ad Sedem Apostolicam, permessa tunc foret Capitulo præmissio tractatu, & coguita causâ alienatio; eò quòd necessitas, præsertim maxima, recessum à jure frequenter permittit, factique licitum, juxta c. quando. de consuetud. & reg. 4. de regul. juris, quòd aliàs licitum non erat. Wiestner. de alien. rer. eccl. p. 1. d. 4. n. 15. & a. 5. n. 10. cum Abb. in c. fin. de eccl. adif. n. 8. & Molin. loc. paulo post citando.

3. De cætero tamen, ut dictum, dubium non sit, posse Capitulum vacantis Episcopatus bona alienare accedente auctoritate Sedis Apostolicæ dato ab ea ad hoc defensore jurum, & bonorum episcopatum. Datus tamen administrator episcopatum vacanti, quamvis etiam plenam haberet tantum in temporalibus, quam spiritualibus administrationem, adhuc ejus bona immobilia alienare nequiret, aut ad hoc capitulum dare licentiam (nisi forte ad hoc speciali instructus potestate) Molin. tr. de iust. d. 11. n. 15. & ex eo Wiestner. cit. a. 5. n. 9. qui & hinc rectè iterum inferit; si id non possit talis Administrator, multò minus id posse Capitulum, utpote cujus minor quàm illius est potestas.

Q

4. Por-